

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев2 4615/2022
12.01.2023 године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Марине Милановић, председника већа, Јелице Бојанић Керкез, Весне Станковић, Катарине Манојловић Андрић и Гордане Џакула, чланова већа, у парници из радног односа тужиље АА из ..., чији су пуномоћници Звјездана Срђеновић и Душан Трнинић, адвокати из ..., против тужене Школе за основно и средње образовање „Милан Петровић“ из Новог Сада, чији је заступник Правобранилаштво Аутономне покрајине Војводине из Новог Сада, ради исплате, одлучујући о ревизији тужене, изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж1 2917/22 од 07.07.2022. године, у седници већа одржаној 12.01.2023. године, донео је

ПРЕСУДУ

ДОЗВОЉАВА СЕ одлучивање о посебној ревизији тужене, изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж1 2917/22 од 07.07.2022. године.

ПРЕИНАЧУЈУ СЕ пресуда Апелационог суда у Новом Саду Гж1 2917/22 од 07.07.2022. године и пресуда Основног суда у Новом Саду П1 1896/2021 од 13.04.2022. године, тако што се **ОДБИЈА** као неоснован тужбени захтев тужиље да се обавезе тужена да исплати тужиљи и то:

1. на име накнаде трошкова за исхрану у току рада износ од 30.143,00 динара, са законском затезном каматом и то:

- за мај 2018. године, износ од 3.680,25 динара, са законском затезном каматом од 21.06.2018. године до исплате,

- за јун 2018. године, износ од 3.680,25 динара, са законском затезном каматом од 21.07.2018. године до исплате,

- за јул 2018. године, износ од 3.855,50 динара, са законском затезном каматом од 21.08.2018. године до исплате,

- за август 2018. године, износ од 4.030,75 динара, са законском затезном каматом од 21.09.2018. године до исплате,

- за септембар 2018. годину, износ од 3.505,00 динара, са законском затезном каматом од 21.10.2018. године до исплате,

- за октобар 2018. године, износ од 4.030,75 динара, са законском затезном каматом од 21.11.2018. године до исплате,

- за новембар 2018. године, износ од 3.680,85 динара, са законском затезном каматом од 21.12.2018. године до исплате,

- за децембар 2018. године, износ од 3.680,25 динара, са законском затезном каматом од 21.01.2019. године до исплате,

2. на име накнаде трошкова за регрес за коришћење годишњег одмора износ од 16.683,34 динара, са законском затезном каматаом и то:

- за мај 2018. године, износ од 2.192,67 динара, са законском затезном каматом од 21.06.2018. године до исплате,
- за јун 2018. године, износ од 2.002,00 динара, са законском затезном каматом од 21.07.2018. године до исплате,
- за јул 2018. године, износ од 2.097,33 динара, са законском затезном каматом од 21.08.2018. године до исплате,
- за август 2018. године, износ од 2.192,67 динара, са законском затезном каматом од 21.09.2018. године до исплате,
- за септембар 2018. године, износ од 1.906,67 динара, са законском затезном каматом од 21.10.2018. године до исплате,
- за октобар 2018. године, износ од 2.192,67 динара, са законском затезном каматом од 21.11.2018. године до исплате,
- за новембар 2018. године, износ од 2.097,33 динара, са законском затезном каматом од 21.12.2018. године до исплате,
- за децембар 2018. године, износ од 2.002,00 динара, са законском затезном каматом од 21.01.2019. године до исплате, и захтев да се обавезе тужена да исплати тужилји на име трошкова парничног поступка износ од 62.546,00 динара, са законском затезном каматом од извршности пресуде до исплате.

ОБАВЕЗУЈЕ СЕ тужилја да исплати туженој на име трошкова парничног поступка износ од 54.000,00 динара, у року од осам дана од дана пријема преписа ове пресуде.

Образложење

Пресудом Апелационог суда у Новом Саду Гж1 2917/22 од 07.07.2022. године, одбијена је жалба тужене и потврђена пресуда Основног суда у Новом Саду П1 1896/21 од 13.04.2022. године, којом је усвојен тужбени захтев тужилје (став први изреке првостепене пресуде) и обавезана тужена да исплати тужилји и то: 1. на име накнаде трошкова за исхрану у току рада износ од 30.143,00 динара, са законском затезном каматом на одређене појединачне месечне износе и 2. на име накнаде трошкова за регрес за коришћење годишњег одмора износ од 16.683,34 динара, са законском затезном каматом на одређене појединачне месечне износе, у року од 8 дана под претњом принудног извршења (све ближе одређено у ставу другом изреке). Обавезана је тужена да исплати тужилји на име трошкова парничног поступка износ од 62.546,00 динара, са законском затезном каматом од извршности пресуде до исплате, у року од 8 дана под претњом принудног извршења.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужена је благовремено изјавила посебну ревизију, због погрешне примене материјалног права, са предлогом да се о ревизији одлучи као о изузетно дозвољеној у смислу одредбе члана 404. став 1. Закона о парничном поступку – ЗПП („Службени гласник РС“ бр. 72/11 ... 18/20).

Према оцени Врховног касационог суда испуњени су услови за одлучивање о посебној ревизији тужене, ради уједначавања судске праксе о праву запослених у школама на исплату накнаде трошкова за исхрану у току рада и регреса за коришћење

годишњег одмора, на основу одредбе члана 404. став 1. ЗПП па је одлучено као у ставу првом изреке.

Врховни касациони суд је испитао побијану пресуду, применом одредбе члана 408. ЗПП и утврдио да је ревизија тужене основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку, на коју Врховни касациони суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужила је у радном односу код тужене и у спорном периоду од маја до децембра 2018. године, обављала је послове радног места ..., за које је био утврђен коефицијент за обрачун и исплату плате од 6,30. У спорном периоду тужена је обрачунавала и исплаћивала тужиљи основну плату, односно зараду, тако што је основицу коју објављује Влада Републике Србије и која је била у примени (чија висина није била спорна међу странкама) множила са коефицијентом радног места тужиље, а који метод обрачуна плате запослених је у примени код тужене од почетка примене Закона о платама у државним органима и јавним службама из 2001. године. Уговорена основна нето плата тужиље која је утврђена на основу основице за обрачун плате и утврђених коефицијената за обрачун и исплату плата, за пуно радно време и остварени стандардни радни учинак, била је мања од минималне нето зараде, те је тужена приликом обрачуна основне плате тужиљи вршила допуну основне плате, увећане за минули рад, то јест њену корекцију до прописане минималне нето зараде. Притом, тужена у обрачунским листама тужиље није исказала трошкове за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора, као посебну обрачунску ставку. Висина накнаде трошкова за исхрану у току рада и регрес за коришћење годишњег одмора утврђена је вештачењем од стране вештака економско-финансијске струке, спрам присуства на раду тужиље и у односу на најповољније параметре у упоредно важећим колективним уговорима у Републици Србији.

Код овако утврђеног чињеничног стања, нижестепени судови су усвојили тужбени захтев тужиље и обавезали тужену да исплати тужиљи на име накнаде трошкова за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора за спорни период, износе утврђене вештачењем, са каматом, јер су закључили да у износу минималне зараде није садржана накнада предметних трошкова, с обзиром да како је обрачуната и исплаћена основна нето плата увећана за минули рад тужиље после допуне, тј. корекције била једнака прописаној минималној нето заради, то тужиљи у спорном периоду није обрачуната и исплаћена накнада трошкова за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора кроз коефицијент радног места.

Према оцени Врховног касационог суда, становиште нижестепених судова је засновано на погрешној примени материјалног права, због чега су преиначене другостепена и првостепена пресуда и одбијен тужбени захтев тужиље.

Закон о основама система образовања и васпитања („Службени гласник РС“, бр. 88/2017... 129/2021), у одредби члана 187. став 3. прописује да се на утврђивање и обрачун плата, накнада и додатака запослених у установи примењују прописи којима се уређују плате, накнаде и друга примања запослених у јавним службама.

Закон о платама у државним органима и јавним службама („Службени гласник РС“, бр. 34/01... 86/19), прописује начин утврђивања плата, додатака, накнада и осталих примања запослених у јавним службама које се финансирају из буџета Републике Србије, аутономне покрајине и јединица локалне самоуправе (члан 1. став 1. тачка 3.). Одредбом члана 3. став 1. тог Закона, прописано је да основицу за обрачун и исплату плата утврђује Влада, осим за председника Републике, народне посланике и именована, постављена и запослена лица у службама председника Републике и Народне скупштине Републике Србије. На основу одредбе члана 4. став 1. истог Закона, прописано је да коефицијент изражава сложеност послова, одговорност, услове рада и стручну спрему, а став 2. истог члана Закона, да коефицијент садржи и додатак на име накнаде за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора.

Посебан Колективни уговор за запослене у основним и средњим школама и домовима ученика („Службени гласник РС“, бр. 21/15 и 99/20), у одредби члана 20. прописује елементе за утврђивање плате, тако да се плата утврђује на основу: основице за обрачун плате, коефицијента са којим се множи основица, додатака на плату и обавеза које запослени плаћа по основу пореза и доприноса за обавезно социјално осигурање из плата у складу са Законом (став 1.), а уколико је основна плата запосленог, која је утврђена на основу основице за обрачун плата и коефицијента из прописа о коефицијентима за обрачун и исплату плата, за пуно радно време и остварени стандардни учинак, нижа од минималне зараде, основна плата запосленог утврђена на напред описан начин, исплаћује се у висини минималне зараде (став 2.).

Законом о раду („Службени гласник РС“, бр. 24/05... 75/14), у одредби члана 118. став 1. прописано је да запослени има право на накнаду трошкова у складу са општим актом и уговором о раду и то, између осталог, за исхрану у току рада, ако послодавац ово право није обезбедио на други начин (тачка 5.) и регрес за коришћење годишњег одмора (тачка 6.), а према ставу 2. те одредбе Закона, висина трошкова из става 1. тачка 5. овог члана мора бити изражена у новцу. Одредбе овог Закона примењују се и на запослене у државним органима, органима територијалне аутономије и локалне самоуправе и јавним службама, ако законом није другачије одређено, на основу одредбе члана 2. став 2 тог закона.

Уредбом о коефицијентима за обрачун и исплату плата запослених у јавним службама („Службени гласник РС“ број 44/01, са изменама и допунама), коју је Влада Републике Србије донела на основу члана 8. Закона о платама у државним органима и јавним службама, утврђени су коефицијенти за обрачун плата запослених у јавним службама које се финансирају из буџета Републике Србије, аутономне покрајине и јединице локалне самоуправе.

У конкретној ситуацији тужиља је запослена код тужене и на утврђивање и обрачун њене плате, као и накнада додатака на основу рада, примењују се прописи којима се уређују плате, накнаде и друга примања запослених у јавним службама. Супсидијарна примена Закона о раду прописана је само за случај када посебним законом полажај, право, обавезе и одговорности запослених нису другачије уређени. Пошто посебан закон (Закон о платама у државним органима и јавним службама) прописује да коефицијент за обрачун плате садржи и додатак за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора, то та одредба посебног закона искључује

примену опште норме из Закона о раду. Посебним колективним уговором за запослене у основним и средњим школама и домовима ученика („Службени гласник РС“ број 21/05) није предвиђено право запослених на накнаду трошкова за исхрану у току рада и трошкова регреса за коришћење годишњег одмора, а то право није предвиђао ни претходни важећи Посебни колективни уговор („Службени гласник РС“ број 12/09). Стога, на основу наведених прописа, произилази да су примања по основу накнаде за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора садржана у коефицијенту као једном од елемената плате, због чега не постоји правни основ за остваривање предметног права тужиле садржан било у општем, било у посебном акту. То значи, да тужилци не припада право на накнаду трошкова за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора, с обзиром на то да су те накнаде садржане у коефицијентима њене плате, па то што је тужилци у спорном периоду исплаћивана минимална зарада, нема утицаја на другачије одлучивање.

Из изнетих разлога, Врховни касациони суд је на основу одредбе члана 416. став 1. ЗПП одлучио као у ставу другом изреке.

Полазећи од успеха у овом поступку и тражених трошкова на име заступања од стране правобраниоца, обавезана је тужилца да исплати туженој на име трошкова парничног поступка износ од 54.000,00 динара (на име одговора на тужбу и једног образложеног поднеска износ од по 9.000,00 динара и на име састава жалбе и ревизије износ од по 18.000,00 динара, према Тарифи о наградама и накнадама трошкова за рад адвоката - „Службени гласник РС“ бр. 121/12 ... 14/21), а на основу члана 153. и 154. ЗПП.

Туженој није досуђена накнада на име судских такси, јер захтев за накнаду истих није опредељен у складу са одредбом члана 163. став 2. ЗПП.

Из изнетих разлога, Врховни касациони суд је на основу одредбе члана 165. став 2. ЗПП одлучио као у ставу трећем изреке.

**Председник већа - судија
Марина Милановић, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић